Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Міжнародний бізнес

Шифр та назва спеціальності
D3 - Менеджмент

Інститут
ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Спеціалізація
-

Кафедра
Менеджменту (204)

Освітня програма
Менеджмент організацій і адміністрування
Міжнародний бізнес
Проєктний менеджмент
Бізнес-адміністрування

Тип дисципліни
Обов'язкова освітня компонента. Спеціальна (фахова) підготовка

Рівень освіти
Перший (бакалаврський)

Форма навчання
Денна

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Чайкова Олена Ігорівна

Olena.Chaikova@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту НТУ «ХПІ»

Стаж роботи - більше 20 років. Автор понад 60 наукових і навчально-методичних праць, у тому числі підручників. Викладач курсів: «Міжнародний бізнес», «Управління експортно-імпортними операціями», «Проєктний аналіз та бізнес-планування»
Детальніше про викладача на сайті кафедри

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна «Міжнародний бізнес» дає цілісне уявлення про принципи організації, функціонування та управління компаніями, що ведуть діяльність у глобальному середовищі. У процесі навчання здобувачі вивчають механізми інтернаціоналізації компаній, аналізують складники міжнародного бізнес-середовища (економічного, політичного, правового та культурного) й опановують методи адаптації та розвитку стратегії мультінаціональних корпорацій. Окрему увагу приділено управлінню функціональними операціями (міжнародним маркетингом, логістикою, фінансами, людськими ресурсами) та розвиткові ключових компетенцій менеджерів для успішної діяльності у глобальному середовищі. Дисципліна акцентує на сучасних тенденціях, викликах і практичних інструментах менеджменту, а також пропонує здобувачам досвід командної й індивідуальної роботи над проєктами. ».

Мета та цілі дисципліни

Мета: Розвинути чітке розуміння основних концепцій та принципів, які стосуються менеджменту міжнародного бізнесом. Цілі: Ознайомити здобувачів із причинами та процесом інтернаціоналізації компаній, основними учасниками глобального ринку, а також формами виходу компаній на міжнародні ринки. Надати здобувачам цілісне розуміння складових міжнародного бізнес-середовища та основ стратегічного управління МНК. Розвинути навички здобувачів у застосуванні методів і підходів менеджменту функціональних операцій у міжнародному бізнесі. Сприяти формуванню професійного світогляду здобувачів та розуміння кар'єрних можливостей менеджерів у міжнародному бізнесі, зокрема особливостей професійного зростання у глобальних компаніях.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – екзамен

Компетентності

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК14.Здатність працювати у міжнародному контексті.
СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Результати навчання

Програмні результати навчання згідно освітньої програми.
ПР08. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
ПР11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
ПР13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.
ПР17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (6 кредитів ECTS): лекції – 48 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 116 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного вивчення курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: Економічна теорія. Макроекономіка.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції цього курсу передбачають інтерактивність та використовують різні мультимедійні технології для покращення процесу засвоєння матеріалу. Інтерактивні дискусії, презентації та візуальні посібники допомагають студентам чітко зрозуміти основні концепції міжнародного бізнесу. Практичні заняття курсу базуються на проєктному та challenge-based підходах до навчання. Це спонукає студентів застосовувати свої знання та навички в реальних сценаріях. Особлива увага приділяється командній роботі, яка сприяє розвитку навичок співпраці та вирішення проблем. Усі матеріали курсу, включаючи конспекти лекцій, додаткові ресурси та завдання, легко доступні студентам через OneNote Class Notebook. Ця цифрова платформа надає студентам можливість отримувати доступ до навчальних матеріалів в будь-який зручний для них час, переглядати вміст та спілкуватись з однокурсниками. Інтегруючи інтерактивні лекції, практичні заняття та доступні навчальні матеріали, цей курс створює динамічне навчальне середовище, яке підвищує зацікавленість студентів та сприяє глибшому розумінню концепцій міжнародного бізнесу.

.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Вступ до міжнародного бізнесу Лекція 1. Основи міжнародного бізнесу: поняття, значення, актуальність Лекція 2. Причини та процес інтернаціоналізації компаній Лекція 3. Основні учасники міжнародного бізнесу Лекція 4. Основні форми міжнародного бізнесу	8
Тема 2. Кар'єрні можливості менеджерів в міжнародному бізнесі Лекція 5. Професійні можливості та вимоги до менеджера у міжнародному бізнесі Лекція 6. Професійні напрями та типові управлінські посади в міжнародному бізнесі Лекція 7. Компетенції та навички, необхідні для роботи в міжнародному середовищі Лекція 8. Побудова кар'єри в міжнародних корпораціях	8
Тема 3. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу Лекція 9. Складові міжнародного бізнес-середовища Лекція 10. Економічна складова міжнародного бізнес-середовища Лекція 11. Міжнародні економічні організації та їхній вплив на бізнес Лекція 12.Політична складова міжнародного бізнес-середовища Лекція 13. Правова складова міжнародного бізнес-середовища Лекція 14. Технологічне середовище міжнародному бізнесі	12
Тема 4. Стратегія та організація МНК Лекція 15. Рівні стратегії МНК. Корпоративна стратегія МНК Лекція 16. Процес стратегічного планування на рівні зон господарювання Лекція 17. Міжнародна стратегія МНК Лекція 18. Організаційні структури міжнародних корпорацій	8
Тема 5. Управління функціональними операціями міжнародного бізнесу Лекція 19. Управління міжнародним маркетингом Лекція 20. Логістика та ланцюги поставок у міжнародному бізнесі Лекція 21. Фінансовий менеджмент в міжнародних компаніях Лекція 22. Управління людськими ресурсами у глобальному середовищі Лекція 23. Виробництво, аутсорсинг та проєктне управління. Лекція 24. Майбутнє міжнародного бізнесу: тренди та виклики	12
Загальна кількість годин	**48**

Практичні заняття

За наявності

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти *a*
Тема 1. Вступ до міжнародного бізнесу Практичне заняття 1. Аналіз глобальних тенденцій у міжнародному бізнесі. Практичне заняття 2. Види міжнародного бізнесу: порівняння стратегій компаній.	2	1

Тема 2. Кар'єрні можливості менеджерів в міжнародному бізнесі Практичне заняття 3. Розробка індивідуального кар'єрного плану менеджера міжнародного бізнесу. Практичне заняття 4. Аналіз вакансій міжнародних компаній: вимоги та компетенції.	2	1
Тема 3. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу Практичне заняття 5. Дослідження економічного середовища країн для виходу на ринок. Практичне заняття 6. Аналіз діяльності міжнародних економічних організацій. Практичне заняття 7. Вплив політичного та правового середовища на міжнародний бізнес. Практичне заняття 8. Культурні особливості ведення бізнесу в різних країнах.	4	1
Тема 4. Стратегія та організація МНК Практичне заняття 9. Аналіз заявленої мети (Purpose Statement) та стратегічної спрямованості МНК Практичне заняття 10. Визначення стратегічних бізнес-одиниць та зон господарювання у структурі МНК Практичне заняття 11. Аналіз глобальних операцій мультінаціональної компанії Практичне заняття 12. Корпоративне врядування та органи управління МНК	4	1
Тема 5. Управління функціональними операціями міжнародного бізнесу Практичне заняття 13. Розробка міжнародної маркетингової стратегії. Практичне заняття 14. Логістичні процеси в міжнародному бізнесі: оптимізація витрат. Практичне заняття 15. Управління людськими ресурсами в міжнародних компаніях. Практичне заняття 16. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародного бізнесу.	4	1
Загальна кількість годин	**16**	$\sum_{i=1}^{n} a_i$

Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені

Контрольні роботи

Контрольні роботи не передбачені

Теми контрольних робіт	Вагові коефіцієнти b
Підсумковий семестровий тест	1
Загалом	$\sum_{i=1}^{m} b_i$

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання.

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Вступ до міжнародного бізнесу Аналіз глобальних тенденцій у міжнародному бізнесі. Види міжнародного бізнесу: порівняння стратегій компаній.	20
Тема 2. Кар'єрні можливості менеджерів в міжнародному бізнесі Розробка індивідуального кар'єрного плану менеджера міжнародного бізнесу. Аналіз вакансій міжнародних компаній: вимоги та компетенції.	20
Тема 3. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу Дослідження економічного середовища країн для виходу на ринок. Аналіз діяльності міжнародних економічних організацій. Вплив політичного та правового середовища на міжнародний бізнес. Культурні особливості ведення бізнесу в різних країнах.	20
Тема 4. Стратегія та організація МНК Аналіз заявленої мети (Purpose Statement) та стратегічної спрямованості МНК. Визначення стратегічних бізнес-одиниць та зон господарювання у структурі МНК. Аналіз глобальних операцій мультінаціональної компанії. Корпоративне врядування та органи управління МНК	20
Тема 5. Управління функціональними операціями міжнародного бізнесу Розробка міжнародної маркетингової стратегії. Логістичні процеси в міжнародному бізнесі: оптимізація витрат. Управління людськими ресурсами в міжнародних компаніях. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародного бізнесу.	20
Загальна кількість годин	**100**

Дисципліна передбачає виконання контрольної роботи

В контрольній роботі розглядаються наступні завдання:
1. Короткий огляд призначеної МНК. Завдання передбачає короткий огляд історії та масштабів діяльності призначеної МНК, а також ключових досягнень і поточного статусу в її галузі. Здобувачі обирають компанію зі списку та аналізують основні етапи її розвитку, щоб зрозуміти контекст і передумови глобальної діяльності.
2. Аналіз заявленої мети МНК. Мета завдання – дослідити місію, візію та цінності обраної мультінаціональної компанії. Здобувачі аналізують, як ці складники формують стратегічний напрям і впливають на оперативні рішення. Завдання допомагає зрозуміти ідеологічну основу компанії та її вплив на глобальний менеджмент.
3. Визначення бізнес-одиниць МНК. У межах цього завдання здобувачі розглядають структуру мультінаціональної компанії, зокрема різні бізнес-одиниці або підрозділи. Необхідно виявити, у чому полягає функціонал кожного підрозділу, які ринки він охоплює та як ця структура загалом підтримує корпоративні цілі та стратегії компанії.
4. Опис глобальних операцій МНК. Завдання зосереджене на географічних та операційних особливостях діяльності мультінаціональної компанії. Здобувачі вивчають, у яких країнах і регіонах компанія присутня, які бізнес-операції здійснює, а також як вона адаптується до різних культурних, економічних і правових умов.
5. Пояснення органів корпоративного управління МНК. У цьому завданні здобувачі досліджують органи корпоративного управління мультінаціональної компанії (правління, виконавча дирекція

тощо). Зокрема, розкриваються склад, роль і відповідальність цих органів, а також їх вплив на стратегічні рішення та загальне керівництво компанією.
6. Огляд функціональних сфер МНК. Здобувачі визначають і аналізують ключові функціональні напрями в мультінаціональній компанії, наприклад міжнародний маркетинг, фінанси, логістику чи управління персоналом. Завдання полягає в оцінці того, як кожна з цих функцій інтегрується у глобальну стратегію й впливає на успіх компанії на світовому ринку.
7. Дослідження діяльності МНК в Україні. Завдання передбачає детальний розгляд діяльності мультінаціональної компанії в Україні. Здобувачі досліджують, як саме компанія вийшла на український ринок, якою є її локальна стратегія, які продукти чи послуги пропонує, а також як вона пристосовується до економічних, культурних та регуляторних умов України.

Основні вимоги до виконання.
Подання письмових звітів про проведене дослідження та аналіз. Створення презентацій або доповідей на основі проведеного аналізу. Участь у дискусіях та обговореннях з результатами самостійної роботи. Демонстрація розвинутих знань та вмінь під час обговорення стратегій та організаційних структур мультинаціональних компаній.
Оцінка самостійної роботи здійснюється на основі глибини аналізу, рівня розуміння концепцій та їх застосування, якості презентацій та звітів, активності у дискусіях та спроможності продемонструвати розвинуті знання та вміння.

Загальна кількість годин	**16**

Неформальна освіта

Передбачена можливість додаткових балів за участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах - 10 балів за кожен вид активності; публікацію наукових статей, тез доповіді на конференції за тематикою курсу - 10 балів за кожен вид активності; участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти, проходження онлайн-курсів - по 20 балів.

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

1. Hill, C. W. L. International Business: Competing in the Global Marketplace: McGraw-Hill Education, 2021. 688с.
2. Griffin, R. W., Pustay, M. International Business: A Managerial Perspective, Global Edition: Pearson Education, 2019. 620с.
3. Castagnoli, R., Büchi, G., Coeurderoy, R., та ін. Evolution of Industry 4.0 and International Business: A Systematic Literature Review and a Research Agenda. European Management Journal. 2021
4. Данько, Т. В. Концептуальні засади розвитку теорії міжнародного бізнесу в умовах посилення глобальної технологічної динамічності. Проблеми економіки. 2022. No. 4. С. 201–213.
5. Данько, Т. В. Еволюція наукових засад міжнародного бізнесу. Проблеми економіки. 2019. No. 3 (41). С. 109–115.
6. Danko, T. Global ecosystem-based strategy of international firm under conditions of increasing technological dynamism. International Business from «East» to «West": Global Risks and Opportunities. 2023. С. 126–131.
7. Danko, T., Wagner, R., Chaikova, O. Recycling innovation in European circular networks: the case of multinational electrical manufacturing companies. 2023 IEEE 4th KhPI Week on Advanced Technology (KhPIWeek), October. 2023. С. 1–5.
8. Krasnokutska, N., Danko, T. Corporate Social Responsibility and Countries' Reputation: A Study from a Global Strategic Management Perspective: Comparative CSR and Sustainability. Routledge, 2022. 16с.
9. Данько, Т. В. Еволюція наукових засад міжнародного бізнесу. Проблеми економіки. 2019. № 3 (41). С. 109–115.
10. Данько, Т. В. Концептуальні засади розвитку теорії міжнародного бізнесу в умовах підвищення глобальної технологічної динамічності. Проблеми економіки. 2022. № 4. С. 201–213.

11. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 222 с.
12. Чайкова О.І. Необхідні навички для залучення в міжнародному бізнесі // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXX міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2023, 17-20 травня 2023 р. // за ред. проф. Сокола Є.І. – Харків: НТУ «ХПІ». – С.808.
13. Міжнародний бізнес: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Орєхової, М. В. Савченко. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 464 с.
14. Менеджмент: організаційна ефективність : Навчальний посібник / Н.М. Шматько, М.В. Кармінська-Бєлоброва, О.В. Замула та ін. – Харків: НТУ «ХПІ», 2024. – 280 с.
14. Офіційний сайт Верховної Ради України. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991р URL: Про зовнішньоекономічну діял... | від 16.04.1991 № 959-XII (дата звернення 26.08.2025)

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k:

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,4	0,1	0,4	0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.
Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$О = П \cdot k_1 + К \cdot k_2 + І \cdot k_3 + Пк \cdot k_4$$

де: $П$ – середньозважена середня оцінка за поточний контроль
$І$ – оцінка за виконання індивідуального завдання
$К$ – середньозважена оцінка за контрольні роботи
$Пк$ – оцінка за підсумковий контроль

$$\text{П} = \frac{\text{П}_1 \cdot a_1 + \text{П}_2 \cdot a_2 + \ldots + \text{П}_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \ldots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^{m} b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (П, $К$, $І$,…) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої $О$ з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E

35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.
Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено	30.08.2025		Завідувач кафедри Наталія ШМАТЬКО
	30.08.2025		Гарант ОП МОА Олена ЛІНЬКОВА
	30.08.2025		Гарант ОП МБ Олена ЧАЙКОВА
	30.08.2025		Гарант ОП ПМ Петро ФОЩІЙ